

Umulighed i dets Ledelse og ved det næsten mirakuløse i, at Partiet til Trods for, at det nu har levet 10 Aar under Opposition og egentlig under ret gunstige Forhold for en konservativ Opposition, ikke er naaet videre end til at være lige saa opløst og forvirret som altid, ikke er naaet videre, end at de fra et Antal paa 8, som de vare ved Systemskiftet, ere blevne 7 + 6. Om det er en Forøgelse, er meget vanskeligt at afgøre. Man kunde maaske ogsaa regne saaledes, at de 8 ere blevne til 7 ÷ 6, idet de 2 Grupper lige saa ofte trække fra hinanden som lægge til hinanden.

Altsaa Højre fortjener i og for sig ikke at være det interessante Parti. En mere kaleidoskopisk Forvirring end den, Højre har frembudt i mange Aar og ikke mindst i det sidste Aar, skal man lede efter. Naar alligevel Højre under disse Forhandlinger bliver det interessante Parti, har Venstre Skyld deri, saa er det, fordi det regerende Venstre og Venstres Regering have allieret sig med dette Højre ved sidste Valg og navnlig ved Landstingsvalget og allieret sig med dette Højre paa en saadan Maade, at nu er det dette Højre, der er det udsøgende Parti i det andet Ting. Det er ikke længere Venstre i Forbindelse med de Frikonservative, som gør Udslaget deroppe. Det vil derfor i ganske overordentlig Grad komme til at bero paa Højre, paa Højre i det andet Ting, hvilket Udfald disse Grundlovs- og Valgkredsforhandlinger ville faa, og derfor er det af største Interesse at faa at vide, hvilken Stilling da Højre indtager til Grundlovs- og Valgkredssagen.

I Efteraaret 1909, da Grundlovsforhandlingerne begyndte her i Tinget paa Grundlag af det radikale Forslag, faldt der to Udtalelser fra de daværende Ordførere for de daværende Højregrupper, nemlig fra det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Hammerich) og fra det ærede Medlem fra Fredensborg (Johan Knudsen), der begge vare klare og betydningsfulde og kunde og — efter min Mening — burde have dannet Indledningen til en virkelig stor Forfatningsforhandling her paa Rigsdagen. Alle ærede Medlemmer erindre nok, til hvilke Udtalelser jeg her siger. Jeg tror dog, at det ingen

Skade er til, at jeg minder om dem, særlig om den ene overordentlig vægtige og betydningsfulde Udtalelse, som den 30. November 1909 faldt fra det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Hammerich) som Ordfører for den daværende større Højregruppe. Ordene lød saaledes: „... vi i vore Rækker ere fuldt klare over, at der maa gøres et alvorligt Forsøg paa at naa en Forstaaelse om en Grundlovsændring, og ogsaa, som jeg sagde, at Højre for at naa en tilfredsstillende Ordning med Hensyn til Folketinget maa være villigt til at gøre Indrømmelser ogsaa med Hensyn til Landstingets Sammensætning, hvor vi da ogsaa maa tænke os, at det ikke kan være udelukket at søge et andet Grundlag for særlig Valgret end Skatteydelsen“. Og det ærede Medlem fra Fredensborg (Johan Knudsen) tog som Ordfører for den anden Højregruppe, den daværende mindre Gruppe, ligeledes til Orde for, at den privilegerede Valgret fuldstændig afskaffedes. Det ærede Medlem nøjedes ikke med at fremsætte dette Princip, men han udviklede et fuldstændigt Program, han skildrede endogsaa i Enkelt-heder det Landsting, som han kunde tænke sig at gaa med til, et Landsting, hvor de nuværende 3 Elementer: de kongevalgte, de Landstingsmænd, der vælges af den almindelige Vælgerklasse, og endelig de Landstingsmænd, der vælges af den privilegerede Vælgerklasse, blive afløste af henholdsvis Repræsentanter for visse store Statsinstitutioner, Repræsentanter for Kommunerne og Repræsentanter for Landets Erhvervsorganisationer, altsaa et helt nyt Landsting, uden al privilegeret Valgret.

Da disse Udtalelser vare faldne fra de 2 daværende Ordførere for de 2 daværende Højregrupper, kunde og burde vi, siger jeg, den Gang være naaede til en stor Forfatningsforhandling. Jeg bebrejder i høj Grad Venstre, at det paa den Tid ikke med tilstrækkelig Kraft slog ned og sagde: Bordet fanger, nu fortsætte vi paa det Grundlag. Det viste sig desværre i Vinterens Løb og hen paa Foraaret, at der var aabnet nye Forhandlinger, og saa søgte Højre at komme bort fra disse afgørende, banebrydende Udtalelser, og man sluttede til sidst et Kompromis mellem det